

14.5.2024

Uhripoliittinen toimenpideohjelma: rahoitustyöryhmä

Pro-tukipiste ry:n vastaukset järjestöjen tuottamia rikoksen uhrien tukipalveluita koskien

Järjestön tuottamat rikoksen uhrien tukipalvelut

1. Mitä tukipalveluja järjestönne tai jäsenjärjestönne tarjoaa rikoksen uhreille? Mille uhriryhmille palvelut on suunnattu?

Pro-tukipiste ry on sosiaali- ja terveysalan järjestö, jonka tehtävänä on edistää kaupallisesta tai vastikkeellisesta seksistä tuloja/muita hyödykkeitä hankkivien sekä ihmiskaupan uhrin asemassa olevien, 18 vuotta täyttäneiden, ihmisten yhteiskunnallista asemaa sekä perus- ja ihmisoikeuksia. Pro-tukipisteen palvelut rikosten uhreille on suunnattu väkivaltaa kokeneille kohderyhmäämme lukeutuville ihmisille. Pro-tukipiste tarjoaa nimettömiä, luottamuksellisia terveys- ja tukipalveluita sekä tekee asiantuntijatyötä kohderyhmiensä aseman edistämiseksi valtakunnallisesti. Pro-tukipisteen palveluiden käyttäjistä ei kerrytetä yksilöivää tietoa esimerkiksi asiakasrekisteriin. Pro-tukipisteen asiakastyötä tekevät työntekijät ovat sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, jotka työskentelevät työsuhteessa järjestöön.

Pro-tukipisteellä on tehty työtä ihmiskaupan uhrien auttamiseksi kohdennetulla STEA-rahoituksella vuodesta 2007; vuoden 2024 alusta Pro-tukipiste jatkaa ihmiskaupan vastaista työtä osana Väkivallan vastaista työtään. Väkivallan vastaisen työn ja Pro-tukipisteen alueyksiköiden yhteistyönä tarjotaan tukipalveluita väkivaltaa kokeneille 18 vuotta täyttäneille, jotka hankkivat tuloja/muita hyötyjä kaupallisesta tai vastikkeellisesta seksistä tai ovat joutuneet ihmiskaupan uhreiksi. Asiakkuudet ovat alueyksiköissä, mikä vähentää tukityön haavoittuvuutta ja liiallista henkilöitymistä. Alueellisten yksiköiden ja yhteistyötahojen kanssa tehdään myös haavoittuvassa asemassa olevien yhteisöjen kanssa väkivaltaa ennaltaehkäisevää työtä.

Pro-tukipiste kerryttää anonyymiä tilastotietoa väkivallan muodoista, jota Pro-tukipisteen palveluihin tavoittama kohderyhmä kohtaa. Aiemmin anonyymiä tilastotietoa on kerätty ensisijaisesti ihmiskauppaan viittaavista asiakkuuksista, mutta vuodesta 2024 lähtien järjestö kerää tilastoa systemaattisesti myös muista väkivallan muodoista asiakastyössään. Järjestölle tähän saakka kertyneen kokemuksen perusteella Pro-tukipisteen kohderyhmän kokeman väkivallan kirjo on laaja. Seksuaaliväkivaltaan liittyvän ja muun ihmiskaupan lisäksi Pro-tukipisteen asiakkaat ovat kertoneet kokeneensa muun muassa muuta seksuaaliväkivaltaa, lähisuhdeväkivaltaa, taloudellista väkivaltaa, digitaalista väkivaltaa, syrjintää, kiristämistä ja uhkailua.

Pro-tukipiste ry katsoo, että järjestön rooli väkivallan, mukaan lukien ihmiskaupan, uhrien oikeuksien ja aseman turvaamisessa liittyy ensisijaisesti moninaisen ja eri tavoin haavoittuvassa asemassa olevan kohderyhmän tavoittamiseen, luottamuksen rakentamiseen, kohderyhmän avun ja palveluiden tarpeiden tunnistamiseen sekä asiantuntevaan ja sensitiiviseen palveluohjaukseen ja neuvontaan. Prostituutioon/seksityöhön liittyvän sosiaalisen stigman sekä usein epävarman sosiaalisen ja oikeudellisen asemansa vuoksi ihmisten kokemat kynnykset avun hakemiseen ja rikoksista ilmoittamiseen ovat usein korkeat.

Palvelumme ovat tarkoitettu kaikille kohderyhmäämme lukeutuville, riippumatta sukupuoli- tai seksuaali-identiteetistä, kansallisuudesta, oleskelustatuksesta tai muista yksilön taustatekijöistä. Valtaosa Pro-tukipisteen tavoittamista asiakkaista on naissukupuoleen identifioituvia. Tuen ja palvelujen tarve liittyy usein prostituutioon/seksityöhön liittyvään sosiaaliseen stigmaan sekä yksilöiden usein monin tavoin haavoittuvaan asemaan. Kohderyhmälle haavoittuvaista asemaa tuottavia asioita ovat esimerkiksi edellä mainittu sosiaalinen stigma, pelko seksuaalipalvelujen myymisen paljastumisesta, yksilöiden epävarmuus omista oikeuksistaan ja asemastaan sekä kielelliseen ja kulttuuriseen erillisyyteen ja yksinäisyyteen liittyvät tekijät. Samat tekijät voivat altistaa väkivallan, mukaan lukien ihmiskaupan riskeille.

Pro-tukipisteen palvelut laajemmalle kohderyhmälle sekä rikosten uhreille

Pro-tukipisteen fyysiset palveluyksiköt ovat Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Lisäksi järjestö tavoittaa ja palvelee kohderyhmäänsä valtakunnallisesti verkko- ja puhelinpalveluna sekä mahdollisuuksien mukaan jalkautuen eri paikkakunnille. Keskeinen palvelu ja työmuoto on etsivä työ verkossa ja fyysisissä ympäristöissä, joissa Pro-tukipisteen kohderyhmä esim. hakee kontaktia seksuaalipalveluiden ostajiin (verkkofoorumit, liiketilat jne.). Etsivää työtä tehdään myös muissa ympäristöissä, joissa on mahdollista tavoittaa Pro-tukipisteen moninaista kohderyhmää (esim. asunnottomien tai päihteitä käyttävien päiväkeskukset). Keskeisiä Pro-tukipiste ry:n ammatillisia palveluita ja tukityön muotoja ovat palveluohjaus ja neuvonta, keskusteluapu, seksuaaliterveysneuvonta sekä seksiteitse tarttuvien tautien testit. Pro-tukipisteen palvelut ja toiminta sovitetaan kunkin kohtaamamme yksilön tarpeisiin. Osa Pro-tukipisteelle hakeutuvista ihmisistä hakee kontaktia muihin samassa tilanteessa oleviin esimerkiksi järjestön yhteisöllisestä toiminnasta verkossa tai fyysisissä toimitiloissa. Moni väkivaltaa kokenut Pro-tukipisteen asiakas hyötyy edellä kuvatuista järjestön ”yleisemmistä” järjestöpalveluista. Asiakkaiden yksilöllinen tilanne, tarve ja esimerkiksi oleskeluoikeudellinen asema määrittävät sitä, mihin Pro-tukipisteen ulkopuolisiin palveluihin häntä voidaan palveluohjata.

Väkivallan, kuten ihmiskaupan, uhriksi joutuneille tarjotaan mahdollisuuksia oman elämäkokonaisuutensa ja väkivaltatilanteen/-tilanteiden turvalliselle jäsentämiselle. Lisäksi rikosten uhriksi joutuneille kerrotaan asiakkaan tarpeet ja taustat huomioiden mahdollisuuksista avun hakemiseen, laajemmin rikoksen uhrin oikeuksista sekä keskustellaan akuutista turvallisuudesta ja henkilön muista tarpeista. Asiakkaiden kanssa keskustellaan myös muista rikosten uhrien palveluista (järjestöt ja viranomaiset), joihin ohjaamisesta asiakas voisi tilanteessaan hyötyä. Tarvittaessa käytetään tulkkia. Tarpeen mukaan hankitaan asiakkaalle pätevää juridista neuvontaa sidosryhmätahoilta (esim. rikos- ja oleskeluasiat) tai ohjataan hänet juristille rikosasiassa. Väkivaltaa kokeneita asiakkaita informoidaan mahdollisuudesta konsultoida anonymisti poliisia (erityisesti ihmiskauppa- ja paritusepäilyissä, sovittu Helsingin poliisilaitoksen yhteydessä toimivan ihmiskaupparyhmän kanssa). Jos asiakkaan tilanteessa on kyse ihmiskauppaviitteistä, käydään asiakkaan tahdissa keskustelua ihmiskaupan uhrien auttamisesta (mm. ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä, hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystalvet). Asiakkaan tilanne ja toiveet huomioiden käydään keskustelua oleskeluoikeuden laillistamisen mahdollisuuksista ja/tai mahdollisuuksista palata Suomen ulkopuoliseen maahan. Asiakkaan tarpeista ja työntekijäresursseista riippuen voidaan tarjota myös jalkautuvaa tukityötä esimerkiksi poliisiin tai juristin tapaamiseen ja muihin asiointeihin liittyen.

Kriisityönä voidaan tarjota yksilön tarpeisiin perustuen esimerkiksi traumainformoitua keskusteluapua sekä neuvontaa ja palveluohjausta vakauttavalla työskentelyotteella. Joissain harkinnanvaraisissa tilanteissa järjestö voi tarjota akuuttia materiaalista apua, kuten hygieniä-, ravinto- ja vaatetustarpeisiin tai turvallisen lyhytaikaisen majoituksen. Pro-tukipiste on tarjonnut tukipalveluita myös esim. Helsingin poliisilaitoksen yhteydessä toimivan ihmiskauppaan erikoistuneen yksikön ihmiskaupan tai parituksen tutkinnan yhteydessä tapaamille seksuaalipalveluita myyville täysi-ikäisille ihmisille, jotka eivät ole hakeutuneet ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään, eikä heille ole löytynyt muuta soveltuvaa palvelua esim. hyvinvointialueilta. Kriisityön materiaalisia tarpeita (akuutit ruoka- ja hygieniatarvikkeet, lyhytaikainen majoitus) varten Pro-tukipiste ry on käyttänyt lahjoitusvarojaan.

Asiakkaan tarve Pro-tukipisteen tukityölle, sen intensiteetille ja kestolle on yksilöllistä. Pro-tukipiste välttää päällekkäistä työtä muiden palveluntarjoajien kanssa ja pyrkii pitäytymään matalan kynnyksen palveluita tarjoavan järjestön roolissaan. Kullekin asiakkaalle pyritään löytämään hänen tarpeitaan vastaavat palveluohjaustahot (esim. hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystalvet, ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä, juristit, muiden järjestöjen rikosuhripalvelut jne.), joihin kiinnittymistä tuetaan asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Näin pyritään välttämään tilannetta, jossa asiakkaat eivät etene järjestön palveluista, jolloin riskinä on järjestön matalan kynnyksen toimintaidean vaarantuminen.

Työyhteisömme on moniammatillinen sekä monikielinen ja -kulttuurinen (kielivalikoimissa suomen lisäksi englanti, viro, venäjä, espanja, thai, swahili, ruotsi, hollanti). Työntekijöille on tarjottu ja tarjotaan koulutusta ja reflektiota liittyen esimerkiksi väkivaltaa kokeneiden ja rikosten uhrien oikeuksiin, sukupuolen moninaisuuteen, ihmiskaupan tunnistamiseen sekä traumasensitiiviseen työotteeseen liittyen. Työyhteisössä on osaamista vaativista sote-alan asiakastyön teemoista. Kaikille työntekijöillemme kertyy osaamista kaupallisen ja vastikkeellisen seksin alan moninaisuudesta, olennaisista ilmiöistä ja rakenteista kohderyhmän asemaan liittyen. Väkivallan vastaisen työn työpari vastaa Pro-tukipisteen väkivallan vastaiseen työhön ja rikosten uhrien tukemiseen tarvittavan osaamisen ja asiantuntemuksen ylläpitämisestä, toimii muiden työntekijöiden [työpari- ja](#) asiantuntijatukena väkivallan uhrien asemaan ja oikeuksiin liittyen ja edustaa Pro-tukipisteen väkivaltaa kokeneen kohderyhmän asemaa työryhmissä ja verkostoissa.

2. Mitä EU:n ja kansainvälisen sääntelyn edellyttämiä yleisiä ja/tai erityistukipalveluja järjestönne tai jäsenjärjestönne tuottaa?

Pro-tukipisteen tarjoamat palvelut rikosten uhreille, eli väkivaltaa kuten ihmiskauppaa kokeneille ja väkivallan riskissä oleville seksuaalipalveluiden myynnistä tuloja saaville täysi-ikäisille, perustuvat havaittuihin kohderyhmän tarpeisiin. Rahoitusta toimintaan haettaessa tarvetta on perusteltu rahoittajalle (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA, Helsingin, Tampereen ja Turun kaupungit) kohderyhmän näkökulmasta. Kansainvälisen sääntelyn näkökulmasta Pro-tukipisteen palvelut väkivaltaa kokeille kaupallisen/vastikkeellisesta seksistä tuloja hankkiville 18 vuotta täyttäneille yksilön sukupuoli-identiteetistä ja muista taustatekijöistä riippumatta vastaavat edellytyksiin järjestää rikosten uhrien yleisiä ja erityistukipalveluita sekä mahdollistaa eri tavoin haavoittuvassa asemassa olevien rikosten uhrien avun ja neuvonnan saaminen. Pro-tukipisteen palveluiden väkivaltaa kokeneelle kohderyhmälle voidaan katsoa vastaavan toimia, joita valtiolta edellytetään rikosten uhrien asemaa koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa: EU:n direktiivissä (2012/29/EU) rikoksen uhrin oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista (ns. uhridirektiivi), Euroopan neuvoston yleissopimuksessa naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (ns. Istanbulin sopimus) sekä ihmiskaupan uhrien osalta ihmiskaupan ehkäisemistä ja torjuntaa sekä ihmiskaupan uhrien suojelemista koskeva direktiivi (2011/36/EU).

Väkivallan uhrien palvelut toteutetaan Pro-tukipisteen Väkivallan vastaisen työn työparin ja järjestön alueyksiköiden sosiaali- ja terveystukipalveluiden työntekijöiden yhteistyönä. Pro-tukipisteen rooli väkivallan uhrien parissa tehtävän työssä, mukaan lukien ihmiskaupan uhrien auttamisessa, liittyy erityisesti kaupallisesta tai vastikkeellisesta seksistä tuloja hankkivan, eri tavoin haavoittuvassa asemassa olevan kohderyhmän tavoittamiseen, asiakkaiden

yksilöllisten tilanteiden ja tarpeiden jäsentämiseen sekä yksilön tarpeisiin vastaaviin palveluihin ja prosesseihin liittyvään neuvontaan ja palveluohjaamiseen (ks. palveluista edellisessä kysymyksessä). Pro-tukipisteen väkivallan vastaista työtä, mukaan lukien rikosten uhrien tukityötä, tehdään Väkivallan vastaisen työn työparin sekä Pro-tukipisteen alueyksiköiden sosiaali- ja terveysalan työntekijöiden yhteistyönä. Kuten kaikki Pro-tukipisteen palvelut ja tuki, myös rikosten uhrien tukityö suunnitellaan ja toteutetaan yksilön tarpeisiin ja tahtoon perustuen.

3. Mikä on järjestönne tai jäsenjärjestöjenne nykyinen resurssitilanne kysymyksessä kaksi mainittujen palvelujen tuottamiseksi? Onko resurssitilanteessa tapahtunut muutoksia viimeisten viiden vuoden aikana? Jos muutosta on tapahtunut, mistä se arvionne mukaan johtuu?

Pro-tukipisteen toimintaa rahoittavat STEA, Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsingin, Tampereen ja Turun kaupungit. Pro-tukipisteellä väkivaltaa kokeneiden palvelut järjestetään järjestön Väkivallan vastaisen työn työparin sekä alueyksiköissä työskentelevien sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten yhteistyönä. Pro-tukipiste on rakentanut väkivallan uhrien parissa tehtävän asiakastyön sekä Väkivallan vastaisen työn (ent. Ihmiskaupan vastainen työ, IKV-työ) työparin että alueyksiköiden työntekijöiden resurssien varaan, jotta työparin työntekijäresurssi ei olisi niin haavoittuvainen. Asiakkuudet kiinnitetään alueyksiköihin ja Väkivallan vastaisesta työstä voidaan tehdä työparityötä asiakkuuksissa tai tarjota konsultatiivista tukea Pro-tukipisteen työntekijöille ja sidosryhmille. Pro-tukipisteen väkivaltaa kokeneille suunnattujen palveluiden resurssit riippuvat siis Pro-tukipisteen Väkivallan vastaisen työn työparin lisäksi Pro-tukipisteen alueyksiköiden resursseista. Tässä tekstissä esitetään keskeiset muutokset Pro-tukipisteen Väkivallan vastaisen työn sekä alueyksiköiden resurssien määrässä edeltävien viiden vuoden aikana (2019–2023).

Pro-tukipisteen Väkivallan vastaiseen työhön on saatu STEA:lta rahoitus, joka kattaa kahden henkilötyövuoden resurssin. Väkivallan vastaisen työn henkilöstöresurssi on pysynyt samana edeltävän viiden vuoden aikana.

Pro-tukipisteellä on alueyksiköt Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Rahoitus alueyksiköille koostuu STEA:n, Sosiaali- ja terveysministeriön sekä Helsingin, Tampereen ja Turun kaupunkien rahoituksesta. STEA on järjestön päärahoittaja. Alla on kuvattu Väkivallan vastaisen työn sekä alueyksiköiden STEA-rahoitus edeltävän viiden vuoden aikana. Taulukkoon ei ole eritelty Helsingin, Tampereen ja Turun kaupunkien järjestöavustuksia eikä STM:n tartuntatautien ehkäisyn rahoitusta, jolla rahoitetaan Pro-tukipisteen terveystyötä. Tarkempaa tietoa Pro-tukipiste ry:n taloudesta löytyy järjestön vuosikertomuksista ([Materiaalipankki - Pro-tukipiste \(protukipiste.fi\)](#)).

Taulukko: Pro-tukipisteen Väkivallan vastaisen työn (ent. IKV-työ) ja alueyksiköiden STEA-rahoitus vuosina 2019–2023

Toiminta	2019	2020	2021	2022	2023
IKV-työ/VV-työ	142 520 €	142 520 €	142 520 €	142 520 €	142 520 €
Helsingin yksikkö	401 092 €	434 092 €	410 092 €	410 092 €	498 553 €
Tampereen yksikkö	154 916 €	164 916 €	164 916 €	177 000 €	254 012 €
Turun yksikkö	134 000 €	192 934 €	192 934 €	192 934 €	202 581 €

4. Miten arvioisitte järjestönne tai jäsenjärjestöjenne resurssien riittävyyttä kysymyksessä kaksi mainittujen tukipalvelujen tuottamiseksi nyt ja tulevaisuudessa? Mikäli arvioitte resurssit liian alhaisiksi, esittäkää arvio riittävästä resurssien tasosta.

Pro-tukipisteen työ väkivaltaa kokeneen kohderyhmän parissa on yhteydessä Pro-tukipisteen toiminnan kokonaisuuteen ja resursointiin, sillä palvelut ja toiminta väkivaltaa kokeneille ja väkivallan riskissä oleville järjestetään järjestön alueyksiköiden ja Väkivallan vastaisen työn kesken. Kysymyksessä (yksi ja) kaksi käsiteltyjä tukipalveluita väkivallan uhreille on mahdollista tuottaa jatkossakin osana palvelutoiminnan ja Väkivallan vastaisen työn kokonaisuutta, mikäli Pro-tukipisteen toiminnan resursointi ei laske merkittävästi nykyisestä tasosta ja mikäli kohderyhmän edustajien määrässä ja yhteiskunnallisessa asemassa ei tapahdu merkittävää muutosta (ks. kysymys 9. tulevaisuuden haasteista).

Rahoitusnäkymät ovat sosiaali- ja terveysalan järjestöjen näkökulmasta heikot vallitsevan yhteiskunnallisen tilanteen takia (esim. STEA-avustusten leikkausten aikaistaminen). Samalla julkispalvelujärjestelmän saavutettavuus on heikentymässä, mikä voi jatkossa vaikuttaa lisätyöllistävästi Pro-tukipisteen asiakaskunnan palveluohjaamiseen palveluihin, joihin heillä on oikeus. Mikäli Pro-tukipiste joutuu priorisoimaan toimintaansa, ei järjestöllä ole mahdollisuutta esimerkiksi tarjota kriisityössä materiaalista apua, jota on ollut mahdollista tarjota lahjoitusvaroin (mainitut lyhytaikainen ruoka- ja hygienia-apu ja turvallinen majoitus). Pro-tukipiste uudistaa parhaillaan strategiaansa, jonka perusteella toimintaa jatkossa suunnataan ja tarpeen mukaan priorisoidaan.

5. Kuinka paljon järjestöllänne tai jäsenjärjestöillänne on ollut asiakkaita kysymyksessä kaksi mainituissa rikoksen uhreille tarjoamissanne palveluissa viimeisen viiden vuoden aikana? Asiakasmäärät pyydetään erittelemään palvelukohtaisesti ja vuositasolla. Eritelkää myös mahdollisuuksien mukaan palvelunne keskeisimmät asiakasryhmät rikoslajeittain.

Pro-tukipiste ry ei kerää yksilöivää tietoa palveluidensa käyttäjistä. Palveluidemme käyttöä koskevaa tilastointia tehdään asiakaskontaktien perusteella. Väkivallan vastaisen työn työpari on pitänyt anonyymiä tilastointia Pro-tukipisteellä asiakkuudessa olleiden ihmiskauppaa tai muuta väkivaltaa kokeneiden yksilöiden määrästä. Aiemmin tilastoa on pidetty ensisijaisesti ihmiskauppaan viittaavista tilanteista, mutta vuoden 2024 alusta tietoa kerrytetään kaikista väkivallan muodoista. Alle koottuna tiedot vuosilta 2019-2023. Tilastointi on anonyymiä ja siten suuntaa-antavaa.

Väkivallan uhrin määrä	2019	2020	2021	2022	2023
Ihmiskauppa	16	16	14	14	7
Muu väkivalta	-	-	5	23	10
Yhteensä	16	16	19	37	17

6. Kuinka kattavia järjestönne tai jäsenjärjestönne tarjoamat kysymyksessä kaksi mainitut palvelut ovat maantieteellisesti?

Pro-tukipisteellä on fyysiset alueyksiköt Helsingissä, Tampereella ja Turussa. Järjestö tarjoaa (myös kysymyksen kaksi) tukea ja palveluita valtakunnallisesti puhelimitse ja verkon välityksellä sekä tarpeen, harkinnan ja mahdollisuuksien mukaan voidaan jalkautua asiakastyöhön satunnaisesti myös yksikköpaikkakuntien ulkopuolelle. Väkivallan vastaisen työn työpari toimii valtakunnallisesti.

7. Miten arvioitte järjestönne tai jäsenjärjestöjenne pystyvän vastaamaan EU:n ja kansainvälisen sääntelyn edellyttämien palvelujen tarpeeseen? -

8. Miten arvioitte järjestönne tai jäsenjärjestöjenne tuottamien kysymyksessä kaksi mainittujen tukipalvelujen vaikuttavuutta, laatua ja tehokkuutta? Mikäli tukipalveluista on laadittu ulkopuolisen tahon tekemiä vaikuttavuusarvioita, pyydämme toimittamaan ne lausunnon liitteenä.

Pro-tukipisteen STEA-rahoitteinen toiminta raportoidaan vuosittain rahoittajalle myös toiminnan osalta. STEA edellyttää järjestöiltä avustuskohdasta tuloksellisuusraportointia, jossa järjestöjen tulee selvittää toimintansa tuloksellisuutta. Pro-tukipiste tekee vuosittain STEA-avustuksella rahoitetusta toiminnasta tuloksellisuusraportit. Lisäksi toiminnan laadun varmistamiseksi toiminnasta saatua palautetta asiakkailta sekä sidosryhmiltä käytetään toiminnan kehittämiseen osana järjestön säännöllisiä sisäisiä rakenteita. Pro-tukipisteen tukipalveluista ei ole laadittu ulkopuolisen tahon tekemiä vaikuttavuusarvioita.

9. Mitkä ovat arvionne mukaan järjestönne tai jäsenjärjestöjenne suurimmat haasteet EU:n ja kansainvälisen sääntelyn edellyttämien yleisten ja/tai erityistukipalvelujen tuottamiseksi lähivuosina?

Suurimpina haasteina Pro-tukipisteen tukipalveluiden järjestämiselle väkivaltaa kokeneelle kohderyhmälle näyttäytyy sote-järjestöjen vaikea rahoitusnäkyvä sekä myös järjestön kohderyhmää koskeva huono-osaistuminen esimerkiksi kiristyneen talous- ja työllisyystilanteen vuoksi. Tulevaa Pro-tukipisteen väkivaltaa kokeneen kohderyhmän määrää on vaikea arvioida ennalta. Yhteiskunnallisella muutoksella (esim. köyhyyden ja marginalisoitumisen lisääntyminen, julkispalveluiden haastava saavutettavuus) voi olla vaikutusta olosuhteisiin ja riskeihin, jotka tuottavat haavoittuvuutta esimerkiksi väkivallan uhriksi joutumiselle Pro-tukipisteen kohderyhmässä. Lisääntyvä yhteiskunnallinen marginalisoituminen ja taloudellinen huono-osaisuus voivat lisätä pakottavia olosuhteita, joiden vuoksi ihmiset hankkivat toimeentuloa kaupallisesta tai vastikkeellisesta seksistä ja joiden vuoksi erilaiset väkivallan riskit voivat kasvaa. Tämä voisi nostaa tarvetta ja kysyntää rikosten uhrien tukityölle Pro-tukipisteen palveluissa ja toisi painetta toiminnan priorisoinnille.

10. Millaisena näette järjestönne tai jäsenjärjestöjenne tuottamien rikosten uhrien tukipalvelujen merkityksen rikosprosessin sujuvuuden ja rikosvastuun toteutumisen kannalta? Onko järjestöllänne tai jäsenjärjestöillänne jokin vakiintunut yhteistyö- ja ohjausmalli rikosprosessiviranomaisten kanssa? Onko järjestöllänne tai jäsenjärjestöillänne esittää tilastotietoa, arviointeja tai muuta materiaalia siitä, miten palvelunne ovat edistäneet rikosprosessin sujuvuutta tai rikosvastuun toteutumista?

Pro-tukipisteen toiminnan kautta tavoitetaan väkivallan/rikosten uhreiksi joutuneita ihmisiä, jotka hankkivat tuloja seksuaalipalveluiden myynnillä sekä luodaan yhteyttä marginalisoidussa asemassa olevan kohderyhmän ja rikosprosessiviranomaisten välille. Pro-tukipiste näkee merkittävänä roolinsa ihmisten tavoittajana ja kohderyhmänsä tietoisuuden lisääjänä palvelu-, rikosuhri- ja oleskeluoikeuksiin liittyen. Kohderyhmän eri tavoin marginalisoidusta asemasta ja sosiaalisesta stigmasta johtuen suuri osa väkivallan uhreiksi joutuneista seksuaalipalveluiden myyjistä ei uskaltaudu tai suostu hakeutumaan viranomaispalveluihin tai ilmoittamaan itseensä kohdistuneista rikoksista.

Pitkäjänteisen yksilö- ja yhteisötason työn kautta Pro-tukipiste on tarjonnut asiakkailleen turvallisessa tilassa tietoa rikosten uhrien oikeuksista ja velvollisuuksista Suomessa sekä avun hakemisen mahdollisuuksista esimerkiksi väkivaltatilanteissa. Yksilöllinen tukityö väkivaltaa

kokeneiden kanssa on edistänyt ihmisten mahdollisuuksia tilanteensa jäsentämiseen ja tietoisten valintojen tekemiseen sekä esimerkiksi pätevään juridiseen apuun, joka on tukenut yksilön asemaa rikosprosessissa ja rikosvastuun toteutumista. Rikosprosessien usein pitkittyessä Pro-tukipisteen tukityössä on myös tuettu asiakkaita joustavasti heidän tarpeidensa mukaisesti ja toimittu saavutettavana ja turvallisenä yhteystahona, mikä on edistänyt yksilöiden hyvinvointia ja jaksamista prosesseissa sekä tukenut näin myös rikosvastuun toteutumista.

Pro-tukipiste on sopinut HPL:n yhteydessä toimivan poliisin ihmiskaupparyhmän kanssa mahdollisuudesta anonyymiin konsultaatioon tilanteissa, joissa ihmiskauppaan viittaavan (tai muun vakavan väkivallan/rikoksen) rikoksen uhri on epävarma rikosilmoituksen tekemisestä ja haluaa reflektoida tilannettaan poliisiviranomaisen kanssa. Ihmiskaupparyhmä voi myös ohjata Pro-tukipisteelle kohtaamiaan seksuaalipalvelujen myyjiä, jotka voisivat hyötyä Pro-tukipisteen tukityöstä (tähän on tuetettu erikielisiä esitteitä poliisin käyttöön). Ihmiskaupparyhmän lisäksi sidosryhmäyhteistyötä poliisin kanssa on myös tiettyjen Pro-tukipisteen alueyksiköiden alueilla toimivien poliisien kanssa.

Järjestön näkemykset tarvittavista toimenpiteistä

11. Miten rikoksen uhrien tukipalvelujen koordinaatiota ja yhteistyötä voisi parantaa?

Pro-tukipiste katsoo, että monialaiset ja -sektoriset työryhmät eri tasoilla (valtakunnallisella ja alueellisilla tasoilla) ovat olleet tarpeellisia foorumeita esimerkiksi ihmiskaupan vastaisen toiminnan ja uhrien asemaan liittyvän dialogin ja kehittämistyön kannalta. Koska erityyppiseen väkivaltaan liittyviä rakenteita, velvoitteita ja työryhmiä on useita, tulisi pohtia rakenteiden/koordinaatioiden teemoittelua ja yhdistämistä, sillä useat väkivallan muotoihin liittyvät kysymykset ovat limittäisiä ja yhdistämisestä voisi olla synergiaetua. Samalla voidaan välttyä päällekkäiseltä toiminnalta. Käytännön työn kannalta valtakunnallisen ja alueellisen tason monisektorinen verkostoituminen palveluntarjoajien ja rikosprosessiviranomaisten kesken on osoittautunut tarpeelliseksi keinoksi tukea ja edistää niin rikosten uhrien oikeuksien toteutumista kuin rikosvastuuseen saattamistakin; tästä hyvänä tuoreehkona esimerkkinä Rikosuhripäivystyksen vetämä seksuaaliväkivaltaa kokeneiden ihmiskaupan uhrien palveluntarjoajien verkostohanke Seive.

12. Onko EU:n ja kansainvälisen sääntelyn edellyttämien yleisten ja/tai erityistukipalvelujen tarjoamisessa näkemyksenne mukaan puutteita? Jos kyllä, millaisia? -

13. Onko EU:n ja kansainvälisen sääntelyn edellyttämien yleisten ja/tai erityistukipalvelujen järjestämis-, tuottamis- ja rahoittamisvastuita syytä näkemyksenne mukaan muuttaa tai tarkentaa nykyisestä? Jos kyllä, miksi ja miten? -

14. Mitä ehdotuksia toimenpiteiksi uhripoliittiseen toimenpideohjelmaan tulisi näkemyksenne mukaan sisällyttää rikoksen uhrien yleisten ja erityisten tukipalveluiden rahoituksen turvaamiseksi ja rahoitusvastuiden edelleen selkeyttämiseksi?

Pro-tukipiste näkee väkivallan ennaltaehkäisemisen kannalta sekä väkivallan uhrien aseman parantamisen kannalta kriittiseksi yhteiskunnan eri palveluiden niin sanotun perustyon rahoittamisen niin hyvinvointialueiden terveys- ja sosiaalipalveluissa, valtion palveluissa/prosesseissa kuin sote-järjestöissäkin. Myös rikosten uhrien tukipalveluiden resursointi tulee nähdä yhteiskunnan sisäisen turvallisuuden kysymyksenä, joka tukee samanaikaisesti yksilöiden oikeuksien toteutumista sekä yhteiskunnan rikosoikeusjärjestelmän toimivuutta.

Helsingissä 14.5.2024

Essi Thesslund
vastaava erityisasiantuntija,
Väkivallan vastainen työ
Pro-tukipiste ry